

Csiky Ibolya (Agy), Mogyoróssy István (Gabi) și Gulácsy Albert (Peter)

Méhes György, scriitor cunoscut pentru activitatea sa în domeniul literaturii pentru copii, și-a jucat disponibilitățile pentru farsă, nu de mult, în *Casa cu șapte buclucuri*. Și se dovedește în continuare pasionat pentru această specie atât de dificilă. Chiar dacă nu domină tehnica farsei, și-a îmbogățit posibilitățile de manevră cu o seamă de elemente importante, dar textul său pentru *Ŋoi, bărbații* rămâne abia o înșiruire de situații comice, unele stîrnind hazul, dar care nu izbutesc să închege o acțiune unitară. Este urmat și, adesea, intersectat — dar fără a căpăta, prin aceasta, adîncime ori amploare — de muzica înfîrîpată de Júlia Mailáth pe canavaua unor melodii auzite, parcă, și cu alte prilejuri.

Regizorul Gábor Jozsef, montînd spectacolul, a avut, desigur, o strîngere de inimă pentru finalul din text. De aceea, pe parcurs, a părăsit registrul comie, în scopul întăririi citorva discursuri moralizatoare de circumstanță, ale unui personaj și el circumstanțial (Mimi). Altmînteri, deși are rutina montărilor de operetă, spectacolul său este greoi ca ritm, ambianta pe care o creează e friabilă și difuză. Pare, mai curînd arhetipul unui spectacol „de grădină” antebelic, decît o reprezentație dintr-un repertoriu '72. Ne-o demonstrează distribuția însăși și firește, interpretarea. Papp Magda înfățișează o mamă naivă și domestică, își cîntă cuplețele într-un belecanto mîndru de sine însuși, și se deplasează pe scenă cu ostentația unei primadone ultragiagiate. El, Eroul, a întălnit în Gulácsy Albert un interpret ce i s-a devotat cu fanatism; actorul e atât de convins de ceea ce face, încît pare a-și juca rolul vieții, devenind umbra propriului său personaj. Această viziune îl împiedică să-i ajute pe autori și — mai ales — pe regizor să dea sens rolului său. A fost adesea în contratimp cu

interpreta Erikái, D. Halasi Erzsebet, care n-a avut curajul să evite culoarea vulgară a personajului. Vis-a-vis de Erika, Gabor Katalin (Mimi) dă, fad, o replică falsă. Mogyoróssy Istvan a dat în vileag tot ceea ce poate fi mai năling în comportarea unui adolescent. Toth Sándor a colorat cu pastă groasă un rol care pretindea o asemenea tratare. Ne-a plăcut Csiky Ibolya care este, de departe, elementul cel mai dinamic al spectacolului, o interpretă cu mare forță și radiație scenică.

Regretăm accentele stridente ale decorului, rezolvarea modestă, de către Maria Hațieganu-Sbiera, a problemelor spațiului de joc, desenuș lipsit de inspirație al costumelor.

Ŋoi, bărbații se așază în șirul unor reprezentări muzicale care contribuie prea puțin la susținerea prestigiului trupei orădene. Este o concesie făcută unui gust îndoielnic care, întreținut prea insistent, nu rămîne fără efect asupra publicului: cel puțin derutat de prezența lor pe afișul teatrului, acesta se vede astfel lipsit de bune criterii de apreciere.

Dumitru Negreanu

Teatrul de Stat din Baia Mare

• „STEUA POLARĂ”

de Sergiu Fărcășan

• „INTERESUL GENERAL”

de Aurel Baranga

• „MĂTRĂGUNA”

de Machiavelli

În ciuda marii sale depărtări de „centru”, și a dificultăților în completarea trupei, Teatrul din Baia Mare a reușit totuși să învingă acest serios handicap și să impună în ultimele stagioni câteva spectacole remarcabile.

Înfățișînd piese reprezentative dintr-un mare repertoriu — *Nora* de Ibsen, *Răzvan* și *Viadra* de Hagden, *Ion* după Rebreanu, *Lovitura* de Sergiu Fărcășan, *În amurg* de Hauptmann, *Clipe de viață* de Saroyan, *Cadavrul viu* de Tolstoi — echipa băimăreană a demonstrat o reală tendință spre calitate în toate compartimentele activității sale artistice.

Afișul din această primă jumătate a stagiunii (*Steua polară*, *Interesul general*, *Mă-*

irăgună) vorbește și el despre ambiția colectivului maramureșan de a continua acest dram, de a nu se lăsa copleșit de laurii unor hiruințe. Se mănecște cu conștiințiozitate în teatru pentru consolidarea prestigiului cîștigat, pentru ca spectacolele realizate să însemne, fiecare în parte, o nouă treaptă suitoare în existența și în perspectiva dezvoltării sale.

Inițiativa de a relua *Steaua polară* se integrează pozitiv în cercetarea, verificarea și afirmarea valorilor dramaturgiei noastre socialiste, în clarificarea imaginii pe care o avem despre lucrările dramatice ale trecutului apropiat. La Baia Mare piesa lui Fărcășan și-a confirmat nealterată actualitatea. Și nu atât sub raportul faptelor dramatice propriuzise (uneori ele apar destul de banal și de stângaci înălțate; golurile de construcție și de dialog, mai ales în primul act, sînt evidente) — cît mai ales sub raportul esenței morale a conflictului, merit să evidențieze personalitatea, frumusețea etică a comuniștilor, a acelor „membri de rînd ai partidului” care-și fac modest și cinstit datoria. Pavel Proca rămîne un erou exemplar de modestie și pasiune, de partinitate și atașament față de interesul colectiv. Interpretarea lui Vasile Prisăcaru, actor de reală sensibilitate și de temperament, a comunicat cu grăitoare sobrietate crezul, ideile care-l animă și-l structurează pe Pavel Proca. De aici, o deosebită claritate a mesajului. Pus în scenă de Petru Mihail, spectacolul a demarat greu; prima impresie a fost aceea a unei condiții profesionale șovăielnice. Pe parcurs, interpretii au căpătat însă siguranță, caracterele au prins contur, odată cu linia polemică a conflictului. Corect pînă la lipsa de strălucire, fără preocupări regizorale deosebite de a descoperi piesei sugestii ascunse sau vreo aură metaforică, spectacolul se reține pentru cîteva momente, pentru relieful și eficacitatea lor la public: monologul din actul al II-lea (elogiul omului comunist, spus foarte frumos și convingător, cu patos autentic de Vasile Prisăcaru), ciocnirile Proca-Athanasescu, ședința de demascare a lui Titî Dima, intervențiile academicianului Bălăceanu. Foarte expresivă și creația lui Cazimir Tănase în rolul lui Bălăceanu. Vasile Constantinescu a reconfirmat maturitatea sa artistică și siguranță scenică într-un rol de amploare ca acela al lui Bogdan Athanasescu. Ion Săsăran a conferit secretarului de partid Gheorghe Mocanu un contur viguros și autentic. Merită subliniată și contribuția actorilor Radu Dumitriu (Titî Dima), Jeny Petrescu (Maria Proca), Tzenca Velveva-Binder (Brîndușa), care au făcut veridică prezența în spectacol a personajelor lor.

Ancorarea teatrului băimărean în problema contemporană s-a concretizat și în al doilea spectacol, cu piesa *Interesul general*. Se pune și în această montare accentul pe

Doina Glăvuț (Lucrezia), Dan Antoci (Callimaco) și Teofil Turturică (Messer Nicia) în „Mătrăgună” de Machiavelli

Teofil Turturică (Vasile Plătică), Cornel Mititelu (Hrisanide), Sandu Popa (Carapetrache) în „Interesul general” de Aurel Baranga

latura etică, pe superioritatea morală a celor ce luptă pentru cîinste și adevăr, pentru omenie. Bocioacă, omul anărunt, expresie a conștiinței sociale. vii, resortul declanșator al denunțării și demascării ticăloșiei, și al bandei de ticăloși strecurați în „Ministerul Construcțiilor de Mașini Paralele”, a apărut, în sincera și discret hazoasa interpretare a actorului Dan Antoci, — o adevărată forță care erupe din un vulcan cînd adevărul se arată primejduit. Regizorul Marius Popescu are meritul de a fi alcătuit o distribuție omogenă și de a fi imprimat spectacolului un ritm dinamic de desfășurare. Lucrat cu acuratețe, cu economie de mijloace, ocindul ispita efectelor de comic gros, spectacolul cucerește prin vervă și o plastică de bun

gust, prin calitatea funcțională a decorului (simplu și elegant) al Doinei Levița. Edificator din punctul de vedere al soluțiilor scenice — apte să dezvăluie, prin amănunte, cu grijă și ingeniozitate alese, ideile satirice ale textului, în imagini puternic teatrale — a fost actul ceremonialului funebru, în care se dezvăluie fără artificii esența tragicomică a „farsei atroce” pe care Baranga o joacă fariseismului, ipocriei și demagogiei. Majoritatea rolurilor, îngrijit lucrate, au fost jucate cu multă sinceritate. Convingător în rolul lui Toma Hrisanide, Cornel Mititelu, prin panica și febrilitatea cu care afirmă pe rând lipsa de scrupule și lipsa de demnitate a personajului. Sandu Popa a compus cu farmec și aplomb pe trufașul adjunet Carapetrache. O mască veridică a realizat Teofil Turturică în slugarnicul Plătică. Fonte comice în tandemul servililor (Gogu Linte și Jean Sfintescu) au fost Vasile Grădinaru și Antoniu Paul, poate fără prea mult har costumați. Deosebit de amuzantă apariția secretarei întruchipată de Hariclea Narly. Dana Lăzărescu a atribuit Luciei Hrisanide temperament și energie, însă fără să reușească a reda cu nuanțele cuvenite complexitatea personajului, abilele treceri feminine de la o stare la alta, după cum îi dictează situația și interesul.

★

În concepția tinerei regizoare Magda Bordeianu, *Matrăgura* lui Machiavelli nu se luminează din unghiul violentei explozii realiste, a eliberării și afirmării viguroase a vieții, a considerării omului așa cum este el — dominat de slăbiciuni, de poftă și vicii; speriată parcă de brutalitatea textului, regizoarea a încercat să-l așeze într-un desen în peniță, să transcrie intriga cu o grațioasă seriozitate, cu aerul sincer amuzat de a se fi lăsat antrenată (cu întreaga echipă) într-un joc ironic, ușor frivol și foarte trecător, sortit să nu lase prea multe urme după ce reprezentarea se termină. Așa cum mărturiște în caietul-program, Magda Bordeianu a intenționat să prezinte publicului spectator un „studiu profesional de comportare și de relație scenică”... „să creioneze desfășurarea caracterologică și temperamentală a fiecărui personaj fără a face apel la îngroșări gratuite”. Prologul, un alai bucolic, în care interpretii vin îmbrăcați în lungi albe veșminte, cu cununțe de flori pe cap și îmbrăștiind grațios din coșuri petale de flori, creează dintru început cadrul unei comedii pastorale în care o subtil înțeleaptă cenzură, o ușoară detașare, sânt elementele ce vor căpăta spațiu și aer. Spectacolul se desfășoară unitar și omogen pe această concepție; totuși, parcă prea sfios, prea lipsit de vlagă (și de haz), prea temător să arate laturile colțuroase ale caracterelor și intrigii. Cîștigul mare pe care-l aduce acest spectacol este, însă, un binefăcător început de stil, o încercare meritorie de a determina actorii, rutinizați în formule greoaie, să tindă spre acea disponibilitate la

mobilitate și eleganță, la dozarea inteligentă și discretă a impulsurilor, a reacțiilor, a poantelor. Actorii s-au arătat cit se poate de harnici și plini de zel în încercarea de a se apropia astfel de celebrele personaje, și efortul lor s-a dovedit adesea încununat de succes. În centrul spectacolului s-a situat figura Călugărului Timotee, o compoziție admirabilă a lui Ion Uță, plină de savoare, de nuanțe. Fără deosebită strălucire, și fără să poată cuprinde întreaga complexitate, diabolică inteligență a lui Ligurio, Mircea Graur își desenat, în limita textului, conturul, cu sinceră participare. În *Calinaco*, Dan Antoci a fost surprinzător de reținut, nu a dezvăluit decât în parte farmecul care căpтуșește maturitatea vicioasă, desfrinarea acestui tânăr amant. Teofil Turturică a conferit savoare imensei prostii și credulității ale lui Messer Nicia. Vasile Grădinaru, abil și amuzant în Siro. Interpretatele feminine, Jeny Petrescu, Ecaterina Sandu, Doina Glăvuț, au colorat cu sensibilitate și umor gingaș spectacolul.

Privită în ansamblu, activitatea acestui început de stagione la teatrul din Baia Mare descoperă ca trăsătură pozitivă corectitudinea profesională, respectul față de texte, grija pentru descifrarea și comunicarea atentă a ideilor. Iată ce ne face să primim cu încredere în perspectivă așful acestui teatru în cea de-a doua parte a stagiunii: *Azul de noapte de Gorki, Pentru cine bat clopotele de Hemingway, O noapte furtunoasă de Caragiale* ș.a.

Valeria Ducea

Teatrul de Stat din Arad

● „UNCHIUL VANEA”

de A. P. Cehov

● „GAIȚELE”

de Al. Kirilțescu

● „FOCURI NESTINSE”

de Paul Everac

Primele trei luni ale anului de teatru ce-a început în octombrie '71 — punct de vîrf pe graficul stagiunii, de fapt — echivalează la Teatrul de Stat din Arad cu 5 premiere și, subliniez, cu o creștere remarcabilă a numărului de spectatori. Am auzit, cam des în acest început de stagione, despre agravarea așa-zisei „crize de public” avînd drept